

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectului Legii privind evaluarea strategică de mediu

(înregistrat în Parlament cu numărul 329 din 20 Iulie 2016)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărîrea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a vulnerabilității proiectului Legii privind evaluarea strategică de mediu prin prisma drepturilor omului.

Evaluarea generală

1. Autorul proiectului este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Mediului , ceea ce nu corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce nu corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

Nici o normă a proiectului actului normativ expertizat nu reglementează domeniile pentru care trebuie să fie aprobate legi organice. Raporturile juridice propuse a fi reglementate prin prezentul proiect de lege nu sunt prevăzute în art. 72 din Constituție sau art. 9 alin. (3) din Legea 780/27.12.2001. În opinia noastră, aceste raporturi juridice urmează a fi reglementate prin legi ordinare.

3. Scopul actului (potrivit proiectului și/sau notei informative). Potrivit Notei informative, proiectul de Lege privind evaluarea strategică de mediu este elaborat în conformitate cu prevederile Directivei Parlamentului și Consiliului European 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului și ale Protocolului privind evaluarea strategică de mediu la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția Espoo).

Scopul prezentului proiect este instituirea unui cadru juridic de efectuare a evaluării strategice de mediu în vederea asigurării unui nivel înalt de protecție a mediului, prevenirii și diminuării impactului negativ asupra mediului și sănătății populației de la efectele anumitor planuri și programe naționale și locale. Obiectul evaluării strategice de mediu vor fi proiectele planurilor și/sau programelor elaborate la nivel național și local, care pot avea un impact semnificativ asupra mediului din Republica Moldova sau din alte state, în special elaborate în domeniile agricultură, silvicultură, piscicultură, energetică, industrie, gestionarea deșeurilor, gestionarea resurselor acvatice etc.

Pentru prevenirea și/sau reducerea impactului activităților asupra mediului înconjurător, evaluarea strategică de mediu se propune a fi efectuată la etapa elaborării planului și/sau programului și se va finaliza înainte de aprobarea acestora de către autoritatea competentă de nivel național sau local. Procesul evaluării strategice de mediu va parcurge mai multe etape și anume determinarea domeniului de aplicare a raportului privind evaluarea strategică de mediu, elaborarea raportului, coordonarea raportului cu autoritățile publice, cu publicul interesat, desfășurarea consultărilor transfrontaliere și emiterea avizului de mediu.

O prevedere pozitivă a proiectului este obligativitatea inițiatorului planului și/sau programului efectuarea consultărilor publice, autorul consacrand o normă specială în acest sens, art.10 „Informarea și

participarea publicului la evaluarea strategică de mediu”, stabilind acțiunile și condițiile ce urmează a fi întreprinse de către aceștia pentru a realiza această sarcină. Iar potrivit prevederilor art.14 din proiect la etapa adoptării deciziei privind aprobarea planului și/sau programului trebuie să se ia în considerare și obiecțiile parvenite de la consultările cu publicul și autoritățile publice. Ba mai mult, potrivit aceleiași norme, după adoptarea planului și/sau programului inițiatorul este obligat să publice pe pagina web oficială, ca anexă la avizul de mediu, rezultatele consultărilor cu publicul și autoritățile publice centrale și locale. În acest sens asigurându-se o transparență decizională și o participație largă a societății civile la elaborarea planului și/sau programului care va avea un impact semnificativ asupra mediului înconjurător.

Totuși trebuie să menținem faptul că, în sistemul legislativ al Republicii Moldova există deja norme care au scopul de a evalua, preveni și/sau reduce impactului activității economice asupra mediului înconjurător. Și aici ne referim la Legea nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, act normativ ajustat la prevederile legislației comunitare (Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului), care stabilește obligativitatea efectuării expertizelor ecologice de stat, evaluarea impactului asupra mediului, în rezultatul cărora se eliberează avize ecologice, autorizații de mediu și alte acte permissive. Potrivit art.1 din legea precitată, scopul acesteia, este instituirea unui cadru juridic de funcționare a mecanismului de evaluare a impactului asupra mediului al unor proiecte publice și private sau al unor genuri de activitate planificate, pentru asigurarea prevenirii sau minimizării, la etapele inițiale, a impactului negativ asupra mediului și sănătății populației. Obiectul acesteia este procedurile și modalitățile aplicate în procesul de evaluare a impactului asupra mediului al unor proiecte publice și private sau al unor genuri de activitate planificate care pot avea un impact semnificativ asupra mediului din Republica Moldova și din alte state.

După cum se poate observa, scopul și obiectul Legii nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului înglobează pe cel definit de către autor în art.1 din proiectul propus spre expertiză și anume evaluarea planurilor și/sau programelor publice (elaborate de autoritatea publică centrală sau locală). La fel, Legea nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului stabilește principiile, etapele, proceduri de evaluare a impactului asupra mediului înconjurător atât la nivel național cât și transfrontalier. Însă, mecanismul de evaluare strategică de mediu, instituit de Legea 86/2014, nu este atât de clar în stabilirea procedurilor ce ar evidenția planurile, programele care necesită evaluarea strategică de mediu.

În acest context, trebuie să mai atenționăm asupra faptului că Legea nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului este obligatorie pentru documentația de proiect și planificarea obiectelor și activităților economice, care influențează sau pot influența asupra stării mediului înconjurător și/sau prevăd folosirea resurselor naturale, indiferent de destinație, amplasare, tipul de proprietate și subordonare, sursa de finanțare, volumul investițiilor. Aceasta este mult mai bine structurată și redactată, stabilind mai detaliat etapele de evaluare, modul de participare/consultare a societății civile cu instituirea unui mecanism pentru luarea în considerație a rezultatelor consultării, precum și răspunderea autorității publice.

Referindu-ne la Directiva Parlamentului și Consiliului European 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (act normativ ce a stat la baza elaborării proiectului expertizat), indicăm că, aceasta este de natură procedurală și cerințele ei trebuie și pot fi integrate în procedurile existente. Iar în scopul evitării duplicării evaluărilor, trebuie de ținut cont de faptul că evaluarea trebuie efectuată la diferite niveluri de ierarhie a planurilor și programelor (la nivel național și local).

Rezumând cele indicate, considerăm că era oportun de a fi ajustate prevederile Legii nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului cu prevederile Directivei Parlamentului și Consiliului European 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului și ale Protocolului privind evaluarea strategică de mediu la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția Espoo) și nu de propus adoptarea unui act normativ nou.

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei nu conține o argumentare suficientă a promovării proiectului. Nota informativă anexată la proiect conține doar o unele argumente generale în sprijinul ideilor ce stau la baza acestuia, conține referințe la Planul național de armonizare a legislației, Planul de acțiuni a Guvernului etc.

În conformitate cu prevederile art.22 din Legea privind actele legislative nr. 780/2001, era necesar de efectuat o expertiză juridică pentru asigurarea concordanței proiectului cu normele Constituției, cu practica jurisdicției constituționale, precum și coordonarea lui cu legislația în vigoare. În acest context,

considerăm că era oportun de a fi ajustate prevederile Legii nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului cu Directiva Parlamentului și Consiliului European 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului și ale Protocolului privind evaluarea strategică de mediu la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția Espoo) și nu de propus adoptarea unui act normativ nou.

În nota informativă, autorul indică că la implementarea legii nu ar fi necesare cheltuieli bugetare suplimentare cu toate că, potrivit normelor proiectului, în sarcina inițiatorului și a autorității de mediu și subdiviziunile acesteia sunt puse sarcini ce ar necesita cheltuieli bugetare, cum ar fi organizarea consultațiilor publice (prevedere expresă stabilită în art. 10 alin.(2)), angajarea de experți și specialiști, inclusiv internaționali pentru efectuarea evaluării (art.4 alin.(4)) etc.

În acest context, considerăm că o fundamentare economico-financiară era necesară, deoarece proiectul presupune cheltuieli financiare bugetare. Promovarea proiectului de lege fără o analiză economico-financiară argumentată, indică asupra faptului că, se încearcă evitarea barierelor suplimentare în procesul de adoptare a legii, ceea ce nu aduce nici un beneficiu procesului de legiferare.

Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Reieșind din importanța și impactul proiectului de lege, acesta urma să fie transmis spre avizare instituțiilor publice de specialitate, societății civile pentru formularea recomandărilor, iar, în final, avizele, sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice și rezultatele expertizelor, trebuiau să fie anexate la dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act legislativ, așa cum prevede art.23, alin.(2) lit.e) din Legea privind actele legislative.

Nota informativă este insuficient de argumentată și în ce privește locul actului în sistemul legislației, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui.

Rezumînd cele menționate mai sus, constatăm nerespectarea unor cerințe imperative ale legislației, obligatorii la elaborarea unui proiect de act legislativ, care pot fi apreciate ca un risc de vulnerabilitate, care periclitează viitorul proces de implementare a legii.

5. Sfera de reglementare a proiectului corespunde următoarelor domenii/drepturi:

Drepturi si libertăți social-economice:

Dreptul la ocrotirea sănătății (art.36 din Constituția RM)

Dreptul la mediu înconjurător sănătos (art. 37 din Constituția RM)

Evaluarea de fond a proiectului

6. Respectarea principiului transparenței este asigurată suficient. Potrivit prevederilor art.6 din proiect una din etapele evaluării strategice de mediu pentru planuri și/sau programe este coordonarea raportului privind evaluarea strategică de mediu cu autoritățile publice și cu publicul interesat. Totodată, autorul a consacrat o normă specială în acest sens, art.10 „Informarea și participarea publicului la evaluarea strategică de mediu”, potrivit căruia inițiatorul, de comun acord cu autoritatea de mediu sau subdiviziunile acesteia, asigură informarea și participarea publicului la evaluarea strategică de mediu a planului și/sau programului stabilind acțiunile ce urmează a fi întreprinse de către aceștia pentru a realiza această sarcină.

Prevederi privind informarea publicului și consultarea acestuia la diferite etape de elaborare a raportului de evaluare strategică de mediu pentru planuri și/sau programe se regăsesc și în alte norme ale proiectului stabilind condiții, termenul și modul de obținere de la public a poziției asupra problemelor

abordate. Totodată, autorul a stabilit că, cheltuielile pentru informarea și participarea publicului la procesul de evaluare strategică de mediu pentru planuri și/sau programe sunt suportate de către inițiator, la fel, inițiatorul și autoritatea de mediu sau subdiviziunile acesteia, poartă răspundere pentru informarea și asigurarea participării publicului la evaluare.

În acest context menționăm că potrivit proiectului, art.16, pentru nerespectarea sau respectarea necorespunzătoare a prevederilor legii ce se propune a fi adoptat, atrage răspundere disciplinară, civilă, contravențională și penală, însă nu este indicat expres pentru care norme și în ce condiții apare răspunderea și felul acesteia.

Cu toate acestea, considerăm că este respectat principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

7. Respectarea principiului participării este asigurată suficient. Autorul proiectului a consacrat o normă specială în acest sens, art.10 „Informarea și participarea publicului la evaluarea strategică de mediu”, potrivit căruia inițiatorul, de comun acord cu autoritatea de mediu sau subdiviziunile acesteia, asigură informarea și participarea publicului la evaluarea strategică de mediu a planului și/sau programului stabilind acțiunile și condițiile ce urmează a fi întreprinse de către aceștia pentru a realiza această sarcină. Iar potrivit prevederilor art.14 din proiect la etapa adoptării deciziei privind aprobarea planului și/sau programului trebuie să se ia în considerare și obiecțiile parvenite de la consultările cu publicul și autoritățile publice. Ba mai mult, potrivit aceleiași norme, după adoptarea planului și/sau programului inițiatorul este obligat să publice pe pagina web oficială, ca anexă la avizul de mediu, rezultatele consultărilor cu publicul și autoritățile publice centrale și locale.

La fel, reieșind din prevederile art.7 din Legea privind transparența în procesul decizional nr. 239 din 13.11.2008, autoritățile publice sunt obligate, după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional. Proiectul de lege a fost plasat pe site-ul Parlamentului. Toate persoanele interesate au avut posibilitatea să-și expună opinia vis-a-vis de acest proiect.

Considerăm că, în acest fel, a fost respectat principiul participării.

8. Respectarea principiului responsabilizării este asigurată insuficient. Proiectul de lege nu conține prevederi exprese, ce se referă la posibilitatea persoanelor interesate să solicite de la autoritatea publică oferirea de argumente și de explicații pentru justificarea deciziilor și acțiunilor, precum și posibilitatea acestora la aplicarea de sancțiuni autorității publice pentru performanțe slabe. Acest fapt se întâmplă, în condițiile în care proiectul reglementează activitatea autorității publice din domeniu, însă această reglementare este vagă și imperfectă. Considerăm că, o asemenea lege trebuie să conțină prevederi exprese privind drepturile, obligațiile și responsabilitățile autorității publice.

9. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ normelor constituționale. Proiectul/actul normativ este conform Constituției. În procesul expertizării nu s-au stabilit careva încălcări ale prevederilor Constituției Republicii Moldova.

10. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ legislației corelative. Proiectul/actul normativ este conform legislației corelative. Proiectul propus spre expertizare este compatibil cu prevederile actelor legislative și normative care reglementează domeniul în cauză. Totuși, pentru prevenirea și/sau reducerea impactului activității economice asupra mediului înconjurător, în sistemul legislativ al Republicii Moldova există deja norme, ajustate la prevederile legislației comunitare, care stabilesc obligativitatea efectuării expertizelor ecologice de stat, evaluarea impactului asupra mediului, în rezultatul cărora se eliberează avize ecologice, autorizații de mediu și alte acte permissive. În acest context, considerăm că era oportun de a fi ajustate prevederile Legii nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului cu Directiva Parlamentului și Consiliului European 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului și ale Protocolului privind evaluarea strategică de mediu la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția Espoo) și nu de propus adoptarea unui act normativ nou.

11. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ standardelor internaționale. Proiectul/actul normativ este conform parțial standardelor internaționale. Autorul proiectului în nota informativă se limitează la doar a menționa că la elaborarea proiectului s-a ținut cont de prevederile legislației comunitare, în special Directiva Parlamentului și Consiliului European 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului și ale Protocolului privind evaluarea strategică de mediu la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția Espoo), însă fără a le specifica și justifica.

În urma analizei comparative a prevederilor Directivei Parlamentului și Consiliului European 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului cu textul proiectului de lege expertizat s-a constatat că acesta transpune parțial și denaturat normele Directivei, autorul intervenind în textul acestora deformându-le (ex. prevederile referitoare la elaborarea raportului de mediu, sau cu referire la definirea noțiunilor utilizate în proiect) fiind greu de înțeles sensul și finalitatea acestora.

12. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței Curții Constituționale. Nu există jurisprudență a Curții Constituționale în domeniul de reglementare a proiectului de act normativ expertizat. În procesul examinării proiectului Legii supus expertizării nu au fost identificate careva cauze, care ar fi făcut obiectul sesizării la Curtea Constituțională.

13. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței CtEDO. Nu există jurisprudență a CtEDO în domeniul de reglementare a proiectului de act normativ expertizat. În procesul examinării proiectului Legii supus expertizării nu au fost identificate careva cauze, care ar fi făcut obiectul sesizării la CtEDO.

14. Impactul proiectului/actului normativ prin prisma drepturilor omului. Proiectul/actul normativ respectă drepturile/libertățile. După cum reiese și din scopul proiectului de lege, realizarea prevederilor cuprinse în acesta vor avea un impact pozitiv asupra populației.

15. Impactul gender al proiectului. Proiectul/actul normativ este gender neutru. Proiectul nu influențează diferențierea gender, nu contribuie la inegalitatea gender și generează același impact atât asupra femeilor, cât și bărbaților.

16. Analiza detaliată a textului proiectului.

Nr.	Articol	Text	Obiecții	Factorii de vulnerabilitate	
1	Art.2	Articolul integral	<p>Potrivit prevederilor art.19 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative, textul proiectului de act legislativ se elaborează cu respectarea cu strictețe a regulilor de ortografie și punctuație, fraza se construiește conform</p>	<p>Vulnerabilitate Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă</p>	<p>Reieșind din cele menționate considerăm că este oportun de a fi revăzute noțiunile "Autoritate competentă", "aviz de mediu pentru planuri și programe (aviz de mediu)", "evaluarea strategică de mediu", "parte afectată" și "partea de origine".</p>

			normelor gramaticale, astfel încât să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat. Într-o frază este exprimată o singură idee, iar noțiunea nu se redă prin definiția ei sau printr-o frazeologie, ci prin termenul respectiv.		La fel, considerăm că este inoportun de a defini noțiunea de "Protocol" în sensul dat de autor. Dacă s-a dorit de a specifica, în definiția dată noțiunilor utilizate în proiect, care anume este actul internațional care reglementează anumite raporturi este suficient de al indica experts dar nu de al identifica printr-o noțiune separată.
2	Art.3 alin.(3)	... și activitățile enumerate în anexa nr.1 și anexa nr.2 din Legea privind evaluarea impactului asupra mediului ...	Potrivit prevederilor art.54 alin. (1) din Legea nr.780 privind actele legislative, după adoptare, actului legislativ i se atribuie un număr, care devine numărul lui oficial și care ulterior este citat împreună cu acesta	Vulnerabilitate Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă	Respectarea prevederilor tehnicii legislative și indicarea la citarea/trimitere a la act a numărului atribuit.
3	Art.6	Textul integral	Articolul 6 este format dintr-un singur alineat motiv pentru care decede necesitatea de a fi numerotat.	Vulnerabilitate Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă	Excluderea numerotării alineatului (1).
4	Art.8 alin. (2)	Raportul privind evaluarea strategică de mediu elaborat conform prevederilor alin.(1), trebuie să conțină informații	Prevederile normei în cauză sunt confuze or nu este clar între care lucruri/fenomen e urmează a fi o	Vulnerabilitate Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă Formulare ambiguă	Considerăm că urmează de a prelua textul art.5 din Directiva 2001/42/EC privind evaluarea efectelor

		<p>corelate cu gradul de cunoaștere și metodele de evaluare existente, ...</p>	<p>corelație - între informațiile din raport și gradul de cunoaștere sau între cunoaștere și metodele de evaluare. De altfel, nu este clar cum o informație poate fi corelată cu cunoașterea/IQ-ul cuiva, or informație reprezintă - comunicare, veste, știre care pune pe cineva la curent cu o situație, lămurire iar CORELAȚIE, corelații, este - 1. Relație, legătură reciprocă între două sau mai multe lucruri sau fenomene; relație în care unul dintre termeni nu poate exista fără celălalt. 2. Dependență reciprocă, relație a două fenomene sau procese între variațiile cărora există o anumită legătură. Considerăm că la redactarea acestei prevederi legale autorul urma să preia integral textul art.5 din Directiva 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului fără a face careva intervenții în text (cuvântul</p>		<p>anumitor planuri și programe asupra mediului, pentru a nu denatura sensul actului normativ.</p>
--	--	--	---	--	--

			<p>"corelație" este impropriu normei date). Potrivit prevederilor art.5 din Directiva 2001/42/EC în raportul de mediu informațiile trebuie incluse ținând seama de cunoștințele și metodele de evaluare existente, adică informații realiste, determinate sau determinabile reieșind din nivelul tehnic/științific existent la data întocmirii raportului.</p>		
--	--	--	--	--	--

Concluzii

Proiectul de lege supus expertizei este elaborat în vederea fortificării cadrului legislativ de mediu pentru asigurarea identificării impactului activităților planificate în documentele de politici aflate în proces de elaborare asupra mediului, creșterea eficacității deciziilor luate, promovarea dezvoltării durabile și asigurarea securității ecologice, participarea publicului în procesul de luare a deciziilor de mediu, precum și în vederea armonizării legislației naționale la normele și standardele internaționale și ajustarea acestora la bunele practici ale statelor europene privind protecția mediului înconjurător.

Pentru prevenirea și/sau reducerea impactului activităților asupra mediului înconjurător evaluarea strategică de mediu se propune a fi efectuată la etapa elaborării planului și/sau programului și se va finaliza înainte de aprobarea acestora de către autoritatea competentă de nivel național sau local. Procesul evaluării strategice de mediu va parcurge mai multe etape și anume determinarea domeniului de aplicare a raportului privind evaluarea strategică de mediu, elaborarea raportului, coordonarea raportului cu autoritățile publice, cu publicul interesat, desfășurarea consultărilor transfrontaliere și emiterea avizului de mediu.

O prevedere pozitivă a proiectului este obligativitatea inițiatorului planului și/sau programului efectuarea consultărilor publice, autorul consacrand o normă specială în acest sens, art.10 „Informarea și participarea publicului la evaluarea strategică de mediu”, stabilind acțiunile și condițiile ce urmează a fi întreprinse de către aceștia pentru a realiza această sarcină. Iar potrivit prevederilor art.14 din proiect la etapa adoptării deciziei privind aprobarea planului și/sau programului trebuie să se ia în considerare și obiectivele parvenite de la consultările cu publicul și autoritățile publice. Ba mai mult, potrivit aceleiași norme, după adoptarea planului și/sau programului inițiatorul este obligat să publice pe pagina web oficială, ca anexă la avizul de mediu, rezultatele consultărilor cu publicul și autoritățile publice centrale și locale, în acest sens asigurându-se o transparență decizională și o participare largă a societății civile la elaborarea planului și/sau programului care va avea un impact semnificativ asupra mediului înconjurător.

În principiu, acesta corespunde cu prevederile Constituției Republicii Moldova, Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Directivei Parlamentului și Consiliului European 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului și ale Protocolului privind evaluarea strategică de mediu la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția Espoo) etc. La acest capitol ținem să subliniem că, în urma analizei comparative a prevederilor Directivei Parlamentului și Consiliului European 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului cu textul proiectului de lege expertizat s-a constatat că acesta transpune parțial și denaturat normele Directivei, autorul intervenind în textul acestora deformându-le (ex. prevederile referitoare la elaborarea raportului de mediu sau cu referire la definirea noțiunilor utilizate în proiect) fiind greu de înțeles sensul și finalitatea acestora.

La fel, la elaborarea proiectului autorul nu a respectat întru totul normele tehnicii legislative stabilite prin Legea nr.780/2001 privind actele legislative, ceea ce face necesar de a fi revizuit proiectul din punct de vedere redacțional.

Autorul, în nota informativă, susține că la implementarea legii nu ar fi necesare cheltuieli bugetare suplimentare cu toate că, potrivit normelor proiectului, în sarcina inițiatorului și a autorității de mediu și subdiviziunile acesteia sunt puse sarcini ce ar necesita cheltuieli bugetare, cum ar fi organizarea consultațiilor publice (prevedere expresă stabilită în art. 10 alin.(2)), angajarea de experți și specialiști, inclusiv internaționali pentru efectuarea evaluării (art.4 alin.(4)) etc. În acest context, considerăm că o fundamentare economico-financiară era necesară, deoarece proiectul presupune cheltuieli financiare bugetare. Promovarea proiectului de lege fără o analiză economico-financiară argumentată, indică asupra faptului că, se încearcă evitarea barierelor suplimentare în procesul de adoptare a legii, ceea ce nu aduce nici un beneficiu procesului de legiferare.

Proiectul de lege nu dezavantajează în nici un fel un gen în favoarea altuia.

În procesul examinării proiectului Legii supuse expertizării nu au fost identificate careva cauze, care ar fi făcut obiectul sesizării la Curtea Constituțională sau la CtEDO.

Totuși trebuie să meționăm că, în sistemul legislativ al Republicii Moldova există deja norme care au scopul de a evalua, preveni și/sau reduce impactului activității economice asupra mediului înconjurător. Și aici ne referim la Legea nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, act normativ ajustat la prevederile legislației comunitare (Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului), care stabilește obligativitatea efectuării expertizelor ecologice de stat, evaluarea impactului asupra mediului, în rezultatul cărora se eliberează avize ecologice, autorizații de mediu și alte acte permissive. Potrivit art.1 din legea sus precitată, scopul acesteia, este instituirea unui cadru juridic de funcționare a mecanismului de evaluare a impactului asupra mediului al unor proiecte publice și private sau al unor genuri de activitate planificate, pentru asigurarea prevenirii sau minimizării, la etapele inițiale, a impactului negativ asupra mediului și sănătății populației. Obiectul acesteia este procedurile și modalitățile aplicate în procesul de evaluare a impactului asupra mediului al unor proiecte publice și private sau al unor genuri de activitate planificate care pot avea un impact semnificativ asupra mediului din Republica Moldova și din alte state.

După cum se poate observa, scopul și obiectul Legii nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului înglobează pe cel definit de către autor în art.1 din proiectul propus spre expertiză și anume evaluarea planurilor și/sau programelor publice (elaborate de autoritatea publică centrală sau locală). La fel, Legea nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului stabilește principii, etape, proceduri de evaluare a impactului asupra mediului înconjurător atât la nivel național cât și transfrontalier. Însă mecanismul de evaluare strategică de mediu, instituit de Legea 86/2014, nu este atât de clar în stabilirea procedurilor ce ar evidenția planurile, programele care necesită evaluarea strategică de mediu.

În acest context, constatăm că și Legea nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului este obligatorie pentru documentația de proiect și planificarea obiectelor și activităților economice, care influențează sau pot influența asupra stării mediului înconjurător și/sau prevăd folosirea resurselor naturale, indiferent de destinație, amplasare, tipul de proprietate și subordonare, sursa de finanțare, volumul investițiilor. Aceasta este mult mai bine structurată și redactată, stabilind mai detaliat etapele de evaluare, modul de participare/consultare a societății civile cu instituirea unui mecanism pentru luarea în considerație a rezultatelor consultării, precum și răspunderea autorității publice.

Referindu-ne la Directiva Parlamentului și Consiliului European 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (act normativ ce a stat la baza elaborării proiectului

expertizat), indicăm că, aceasta este de natură procedurală și cerințele ei trebuie și pot fi integrate în procedurile existente. Iar în scopul evitării duplicării evaluărilor, trebuie de ținut cont de faptul că evaluarea trebuie efectuată la diferite niveluri de ierarhie a planurilor și programelor (la nivel național și local).

Rezumând cele menționate mai sus, constatăm nerespectarea unor cerințe imperative ale legislației, obligatorii la elaborarea unui proiect de act legislativ, care pot fi apreciate ca un risc de vulnerabilitate, care periclitează viitorul proces de implementare a legii.

În această ordine de idei, considerăm că era oportun de a fi ajustate prevederile Legii nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului cu prevederile Directivei Parlamentului și Consiliului European 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului și ale Protocolului privind evaluarea strategică de mediu la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția Espoo) și nu de propus adoptarea unui act normativ nou.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției